ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1956

Vyhlásené: 24.08.1956 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

40

ZÁKON

z 1. augusta 1956

o štátnej ochrane prírody

Národné zhromaždenie Československej republiky sa uznieslo na tomto zákone:

Prvá časť

§ 1
Úvodné ustanovenia

(1) Tento zákon chráni prírodné bohatstvo a vzhľad krajiny a zabezpečuje, aby tieto hodnoty slúžili poučeniu, osvieženiu a starostlivosti o zdravie nášho ľudu a tým ďalšiemu vzostupu jeho hmotnej a kultúrne úrovne.

(2) Ochrana prírody sa opiera o vedecký prieskum prirodzeného i človekom ovplyvneného diania v prírode a vykonáva sa v úzkej spolupráci s vrcholnými vedeckými inštitúciami.

Druhá časť

§ 2
Predmet, rozsah a spôsob ochrany

(1) Štát chráni prírodu, jej významné časti a výtvory, ako aj krajinu s jej typickými znakmi. Tým napomáha podľa vedeckých poznatkov a zásad zachovávať, obnovovať zvyšovať a využívať prírodné bohatstvo našej vlasti.

(2) Pri závažných zásahoch do prírodných pomerov je potrebná súčinnosť Ministerstva školstva a kultúry.

(3) Štát poskytuje tiež osobitnú ochranu významným územiam, prírodným výtvorom, prírodným pamiatkam i vzácnym druhom živočíchov, rastlín, nerastov a skamenelín tým , že ich vyhlasuje za chránené a určuje spôsob a podmienky ich ochrany.

§ 3
Chránené územia

Chránenými územiami sú:

a) národné parky,

b) chránené krajinné oblasti,

c) štátne prírodné rezervácie,

d) chránené náleziská,

e) chránené parky a záhrady,

f) chránené študijné plochy.

§ 4
Národné parky, chránené krajinné oblasti a štátne prírodné rezervácie

(1) Veľké plochy pôvodnej alebo ľudskými zásahmi málo dotknutej prírody, ktoré majú obzvláštny vedecký význam, ktoré sú dôležité z hľadiska klimatického, vodohospodárskeho alebo zdravotného a ktoré popri tom môžu slúžiť vzdelaniu nášho ľudu, možno vyhlásiť za národné parky

(2) Zachované typické krajinné oblasti s rozptýlenými význačnými prírodnými výtvormi možno vyhlásiť za chránené krajinné oblasti.

(3) Menšie plochy pôvodnej alebo ľudskými zásahmi málo dotknutej prírody, dôležité prevažne z hľadisiek vedeckých alebo výskumných, možno vyhlásiť za štátne prírodné rezervácie.

§ 5
Chránené náleziská, chránené parky a záhrady a chránené študijné plochy

(1) Územia menšej rozlohy so vzácnymi rastlinami alebo živočíchmi alebo s inými prírodnými vzácnosťami možno vyhlásiť za chránené náleziská.

(2) Parky a záhrady významné z hľadiska vedeckého, historického alebo umeleckého možno vyhlásiť za chránené parky a záhrady.

(3) Územia, na ktorých sa dočasne skúmajú vplyvy ľudských zásahov, možno vyhlásiť za chránené študijné plochy.

§ 6
Chránené prírodné výtvory a chránené prírodné pamiatky

(1) Chránenými prírodnými výtvormi sú najmä krasové zjavy, skalné útvary, významné stromy a ich skupiny.

(2) Chránenými prírodnými pamiatkami sú prírodné výtvory, ktoré sú doklady vývoja spoločnosti

§ 7
Chránené druhy živočíchov, rastlín, nerastov a skamenelín

Za chránené druhy organizmov a prírodnín možno vyhlásiť najmä tie druhy živočíchov, rastlín, nerastov a skamenelín, ktoré sa vyskytujú len vzácne alebo sú v svojej existencii ohrozené.

§ 8
Vyhlásenie ochrany

(1) Národné parky zriaďuje a ich organizáciu a podmienky ochrany určuje vláda nariadením; podrobnosti upravia štatúty, ktoré vydá Ministerstvo školstva a kultúry po dohode so zúčastnenými ústrednými úradmi a orgánmi, Československou akadémiou vied a Československou akadémiou pôdohospodárskych vied.

(2) Ostatné chránené územia, krasové zjavy, chránené druhy živočíchov, rastlín nerastov a skamenelín a podmienky ich ochrany určí Ministerstvo školstva a kultúry po dohode so zúčastnenými ústrednými úradmi a orgánmi.

(3) Chránené prírodné výtvory s výnimkou krasových zjavov a chránené prírodné pamiatky a podmienky ich ochrany určí rada krajského národného výboru.

§ 9
Chránené pásma

Ak treba zabezpečiť chránené územia, chránené prírodné výtvory alebo chránené prírodné pamiatky pred rušivými vplyvmi okolia, určí pre ne orgán, ktorý o ochrane rozhodol, ochranné pásmo a určí, ktorá činnosť nie je v tomto pásme dovolená.

§ 10
Povinnosti vlastníka (užívateľa) pozemku

Vlastník (užívateľ) pozemku, na ktorom bolo zriadené chránené územie alebo ochranné pásmo alebo na ktorom sú chránené predmety (§§ 4 až 7), je povinný trpieť obmedzenia určené podmienkami ochrany. Ak tým vznikne vlastníkovi (užívateľovi) pozemku, ktorý nie je v štátnom socialistickom vlastníctve, majetková ujma nie nepatrná, prislúcha mu náhrada. Pokiaľ nedôjde k dohode, rozhodne o náhrade a jej výške rada okresného národného výboru.

§ 11
Zákaz ničenia alebo poškodzovania chránených častí prírody

(1) Nie je dovolené ničiť alebo poškodzovať chránené územia a chránené predmety, najmä hubiť chránené živočíchy a rastliny alebo ich rušiť vo vývoji, meniť dochovaný stav chránených prírodných výtvorov, oddeľovať chránené rastliny od ich prostredia, chovať chránené živočíchy v zajatí a ináč ohrozovať prirodzený vývoj alebo stav chránených častí prírody (§§ 3 až 7) a konať proti podmienkam ochrany

(2) Výnimky z ustanovenia odseku 1 môže povoliť Ministerstvo školstva a kultúry; pri národných parkoch len, pokiaľ to nie je v rozpore so štatútom národného parku.

§ 12
Evidencia

(1) Chránené územia, chránené prírodné výtvory, chránené prírodné pamiatky, chránené druhy živočíchov, rastlín, nerastov a skamenelín sa zapisujú do štátnych zoznamov ochrany prírody, ktoré vedie Ministerstvo školstva a kultúry a odbory kultúry rád krajských národných výborov

(2) Okolnosť, že nehnuteľnosť je chráneným územím, chráneným prírodným výtvorom, alebo chránenou prírodnou pamiatkou, sa na návrh odboru kultúry rady krajského národného výboru príslušného podľa polohy nehnuteľnosti poznamená vo verejných knihách a v pozemkovom katastri. Chránené územia, chránené prírodné výtvory a chránené prírodné pamiatky sa vyznačia v katastrálnych mapách.

Tretia časť

§ 13
Orgány štátnej ochrany prírody

Štátnu ochranu prírody vykonáva Ministerstvo školstva a kultúry a odbory kultúry rád krajských národných výborov.

§ 14
Dobrovoľní pracovníci štátnej ochrany prírody

Odbory kultúry rád krajských národných výborov poverujú v každom okrese dobrovoľných pracovníkov štátnej ochrany prírody funkciou konzervátora, pre menšie obvody funkciou spravodajcu, ktorý je spolupracovníkom konzervátora štátnej ochrany prírody.

§ 15
Ústav štátnej ochrany prírody

Minister školstva a kultúry môže po dohode s ministrom financií a ministrom predsedom Štátneho úradu plánovacieho zriadiť Ústav štátnej ochrany prírody.

§ 16
Riadenie a dozor

Riadenie a dozor vo veciach štátnej ochrany prírody vykonáva Ministerstvo školstva a kultúry.

§ 17
Osobitné práva orgánov a konzervátorov štátnej ochrany prírody

(1) Ku konaniu o územnom pláne a výstavbe obcí a ku konaniu stavebnému a vodohospodárskemu i ku každému konaniu, ktoré sa svojím dosahom dotýka aj záujmov ochrany prírody, musia byť prizvané kompetentné orgány štátnej ochrany prírody.

(2) Ak hrozí bezprostredné nebezpečenstvo, že budú porušené podmienky určené na ochranu prírody v chránenom území alebo na ochranu chránených prírodných výtvorov, živočíchov, rastlín, nerastov a skamenelín, môže konzervátor urobiť opatrenia, potrebné na zabezpečenie ochrany. O týchto opatreniach musí do 15 dní rozhodnúť odbor kultúry rady krajského národného výboru, ináč strácajú platnosť.

Štvrtá časť
Záverečné ustanovenia

§ 18

Ustanovenia zákonov č. 225/1947 Zb., o poľovníctve, č. 62/1952 Zb., o rybárstve a č. 11/1955 Zb., o vodnom hospodárstve, nie sú týmto zákonom dotknuté.

§ 19

Ministerstvo školstva a kultúry po dohode so zúčastnenými ústrednými úradmi vydá bližšie predpisy potrebné na vykonanie tohto zákona, najmä upraví postup pri určovaní výšky náhrady vlastníkovi (užívateľovi) pozemku, vymedzí pôsobnosť dobrovoľných pracovníkov, ich práva a povinnosti, určí úlohy a organizáciu Ústavu štátnej ochrany prírody a po dohode s Ústrednou správou pre bytovú a občiansku výstavbu a s Ústrednou správou geodézie a kartografie určí spôsob vedenia štátnych zoznamov ochrany prírody.

§ 20

Odo dňa účinnosti tohto zákona súčasti prírody chránené doteraz štátom na základe dohody z vlastníkom (užívateľom) chránené podľa tohto zákona.

§ 21

Tento zákon platí len v českých krajoch a nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia; vykoná ho minister školstva a kultúry po dohode so zúčastnenými členmi vlády.

Zápotocký v. r.

Fierlinger v. r.

Dolanský v. r.

Dr. Kahuda v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.